

5. Данилов-Данильян В. И. Устойчивое развитие (теоретико-методологический анализ) / В. И. Данилов-Данильян // Экономика и математические методы. – 2003. – Т. 39. – № 2. – С. 123–135.

6. Лексин В. Н. Государство и регионы. Теория и практика государственного регулирования территориального развития / В. Н. Лексин, А. Н. Швецов. – М. : УРСС, 2003. – 368 с.

7. Основи сталого розвитку Харківської області до 2020 року : монографія. – Х. : ВД “ІНЖЕК”, 2010. – 512 с.

8. Сталій розвиток територіальної громади: управлінський аспект : монографія / Ю. О. Куц, В. В. Мамонова, О. К. Чаплигін та ін. ; за заг. ред. Ю. О. Куца, В. В. Мамонової. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2008. – 236 с.

9. Трофимова В. В. Концепція сталого розвитку як основа постіндустріальних моделей розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Трофимова. – Режим доступу : www.educrimea.com/TrofymovaUnvesticii2.

10. Участь громадськості у забезпеченні сталого розвитку територіальної громади : [наук.-метод. розробка] / [кол. авт. : А. Й. Серант, П. І. Шевчук, В. І. Карпук та ін.] ; за заг. ред. П. І. Шевчука, А. Й. Серанта. – К. : НАДУ, 2009. – 72 с.

11. Шнипер Р. И. Регион. Диагностика и прогнозирование / Р. И. Шнипер. – Новосибирск, 1996. – 135 с.

Надійшла до редколегії 10.02.2014 р.

УДК 351: 7. 097

Г. В. ДАУДОВА

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Розглянуто сучасний стан та існуючі проблеми реалізації державної інформаційної політики, висвітлено впровадження інформаційно-комунікаційних технологій Харківської міської ради для налагодження взаємозв'язку з мешканцями міста. Запропоновано напрями правового регулювання подальшого розвитку інформаційного суспільства на місцевому рівні.

Ключові слова: державна інформаційна політика, інформаційне суспільство, інформаційно-комунікаційні технології, органи місцевого самоврядування, інформаційні послуги.

The current state and existing problems of implementation of the state information policy were considered, the implementation of ICT in Kharkiv City Council to build relationships with residents was highlighted. Directions of legal regulation of further development of the information society at the local level were suggested.

Key words: state information policy, information society, information and communication technologies, local governments, information services.

Розбудова демократичної та правової Української держави, створення для громадян умов реалізації своїх можливостей у суспільно-політичному та економічному житті країни потребує подальшого розвитку інформаційного простору країни та інформаційно-комунікативної інфраструктури. Практика застосування існуючих правових, економічних та організаційних засад здійснення державної інформаційної політики свідчить про необхідність модернізації системи висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Як розпорядники інформації ці суб'єкти державної інформаційної політики акцентують увагу на здійсненні своїх владних управлінських функцій. Така інформація носить публічний характер, і не задовольняє повною мірою суспільну інформаційну потребу громадян. Взаємодія та зворотній зв'язок з громадськістю складає окреме питання, ігнорування якого є причиною виникнення серйозних негативних наслідків. З цих обставин, інформаційна діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування повинна стати дієвим інструментом залучення громадян та громадських інституцій до налагодження злагоди і стабільності в суспільстві, вироблення певної стратегії розбудові державності, переосмислення державно-управлінських відносин.

Важливість вирішення цієї проблеми актуалізує подальше теоретичне та практичне дослідження системи державної інформаційної політики, взаємозалежності відкритості влади та довіри до неї, визначення оптимальної інформації, що позитивно впливає на ефективність управління.

Питання формування та реалізації державної інформаційної політики, створення інформаційного суспільства, виробництва інформаційних продуктів і послуг висвітлено в наукових працях, монографіях, навчальних посібниках, публікаціях багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, експертів, політологів, соціологів, юристів, журналістів та ін. (І. Арістової, О. Бакаєва, В. Балюка, А. Баранова, М. Бутко, В. Дзюндзюка, О. Загвойською, Дж. Інгланда, М. Кастельса, В. Копилова, В. Ландсмана, Є. Макаренка, Ю. Машкарова, Г. Почепцова, Ю. Приймака, С. Солових, С. Чукута, В. Шамрая, К. Шеннона та ін.).

Загальний висновок дослідників проблем і перспектив розвитку інформаційного простору зведений до необхідності здійснення кардинальних змін у цій сфері. Науковці, дослідники та практики окреслили певні напрями наукового пошуку різних аспектів підвищення ефективності інформаційної політики для розвитку сучасного суспільства. Але, в умовах формування сучасного інформаційного простору недостатньо дослідженим залишається питання розвитку електронної демократії та впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на місцевому рівні. Це новий напрям організації взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадянами, який потребує розуміння цього напрямку їх діяльності та державного управління інформаційними ресурсами. У наукових працях і практичній сфері здебільшого звернено увагу на організаційно-правові аспекти діяльності суб'єктів державної

інформаційної політики на державному рівні, проте в умовах подальшого розвитку місцевого самоврядування і громадського суспільства застосування інформаційних технологій місцевими органами влади набуває особливого значення та підкреслює актуальність теми дослідження.

Метою статті є висвітлення існуючих процедур надання інформаційних державних послуг, визначення проблем щодо реалізації державної інформаційної політики органами місцевого самоврядування та розробка пропозицій щодо подальшого вдосконалення технологій е-урядування на місцевому рівні.

Послідовна реалізація основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні передбачає розробку, впровадження та використання новітніх конкурентоспроможних інформаційно-телекомунікаційних технологій в усіх сферах суспільного життя. Інноваційний алгоритм побудови інформаційної інфраструктури, яка стосується подальших перетворень українського суспільства, вдосконалює спектр інформаційних послуг, що ґрунтуються на формуванні та впровадженні необхідних для цього “правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових, технологічних, методичних умов розвитку інформаційного суспільства України з урахуванням світових тенденцій” [1].

Закладені підвалини регулювання інформаційних відносин визначають впровадження в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування базових компонентів європейської моделі відкритості та прозорості інформації, підвищення її якості та доступності для надання можливості людині, громадянину, інститутам громадського суспільства приймати участь в державних справах.

Стратегічна направленість цих інноваційних технологій розвитку інформаційного суспільства полягає в підвищенні результативності системи державного управління, орієнтованого на забезпечення конституційних прав и свобод людини, що розглядається через призму безпосередньої участі людини у процесах підготовки проектів управлінських рішень органами державної влади, місцевого самоврядування, організацій та установ.

Аналіз сучасного стану побудови інформаційного суспільства в Україні дозволяє стверджувати, що:

– у процесі впровадження телекомунікаційних технологій органами державної влади та органами місцевого самоврядування недостатньо використовуються нові форми “електронної демократії”. Створення інформаційної індустрії для надання громадянам та підприємствам спектру якісних та різноманітних послуг в інтернет-просторі відбувається повільно. Унаслідок цього, інформаційна взаємодія суспільства й держави залишається низькою;

– консерватизм з боку керівництва центральних і місцевих управлінських органів спричиняє нерівномірне забезпечення публічного доступу населення до інформаційних ресурсів регіонів і структурних підрозділів адміністрацій. Це порушує принцип рівного доступу громадян до всіх наявних джерел інформації, знижує ефективність зворотного зв'язку, поглиблює інформаційну нерівність між адміністративними територіями та різними верстами населення;

– глобалізація сучасних суспільно-політичних відносин посилює принцип системності, повноти та об'єктивності формування державної інформаційної політики. Але ступінь впровадження технологій електронного бізнесу, інформації окремих галузей економіки не відповідає потенціалу країни, що може привести до економічної, технологічної ідейно-політичної залежності тощо та вимагає дотримання національних інтересів країни;

– у системі державного управління відсутній механізм регулювання соціально-політичних і техніко-технологічних складових інформаційної політики. У межах своїх повноважень кожна державна інституція надає інформацію про свою діяльність у межах свого розуміння про її вплив на об'єкт. При цьому недостатня увага суб'єктів державної інформаційної політики до громадської думки й суспільного настрою, масової свідомості та інформаційних процесів може спричинити соціальну напругу в суспільстві;

– забезпечення участі громадян у побудові інформаційного суспільства стримує недостатність знань, умінь і навичок з використання інформаційно-комунікаційних технологій кожною людиною. Рівень інформаційної грамотності населення залишається невисоким. У зв'язку з цим, оцінка діяльності уряду, парламенту, інших державних та політичних інститутів у громадян формується в суперечливому потоці інформації, яка не дозволяє адекватно оцінювати економічну та соціальну політику, культурні традиції та моральні цінності населення;

– недосконалість нормативно-правового забезпечення стосовно впровадження в практичній площині елементів вітчизняного та зарубіжного досвіду інформаційної політики, забезпечення громадян суспільно значущою інформацією, неузгодженість дій державних інститутів і установ на загальнонаціональному та регіональному рівнях зумовлюють низький рівень результативності інформування населення про діяльність держави.

Наявність зазначених прогалин не забезпечує комплексність державного управління щодо розвитку єдиного інформаційного простору та не створює умов для розвитку державної інформаційної політики в умовах глобалізації.

Рішення цієї проблеми полягає в подальшому вдосконаленні системи державного управління в інформаційному суспільстві та прийняття концепції його побудові, з урахуванням підходів, які функціонують у розвинутих країнах.

Концептуальні уявлення щодо розвитку інформаційного суспільства в Україні знайшли своє відображення в прийнятих нормативно-правових документах, в яких ключовим моментом виступає становлення інформаційної індустрії шляхом створення інформаційних електронних ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності на ці ресурси, впровадження електронного документу обороту, захисту інформації [1]. Реалізація національної політики розвитку інформаційного суспільства в Україні передбачає формування необхідних законодавчих і економічних умов для інноваційного розвитку країни, всебічного розвитку загальнодоступної інформаційної структури, забезпечення повсюдного

доступу до телекомунікаційних послуг та інформаційно-телекомунікаційних технологій, широкого впровадження цих технологій у науку, освіту, культуру, охорону здоров'я, охорону навколишнього середовища тощо [1].

Зазначені напрями розглядаються як інструменти реалізації конституційних прав людини, що дають змогу громадянам брати участь у суспільному житті, прийнятті рішень державними органами влади та органами місцевого самоврядування, підвищити рівень життя, комп'ютерну та інформаційну грамотність, отримувати якісний доступ до інформації в усіх соціально-економічних сферах.

Аналізуючи основні тенденції розвитку інформаційного суспільства в Україні, слід визначити, що суб'єкти державної інформаційної політики згідно з чинним законодавством намагаються створити дієву систему управління інформаційними ресурсами як на державному рівні, так і в регіонах.

Серед позитивних напрацювань на локальному рівні заслуговує на увагу практика реалізації Програми інформатизації Харківської міської ради, яка здійснюється з урахуванням сучасних світових тенденцій розвитку інформаційних технологій та потреб мешканців міста.

З метою впровадження елементів електронного управління введена в дію комплексна система “Електронне місто депутата”, яка дозволяє депутату міської ради за допомогою планшетного комп'ютеру знайомитись з проектами розпорядчих документів і проектами рішень сесії, заходами та подіями, які відбуваються в Харківській міській раді, вести особисте спілкування та оборотний зв'язок з громадянами, отримувати доступ до систем “Горячая линия”, “Время реальных дел”, автоматизованої системи диспетчерського контролю “Пульс”, автоматизованої системи документів “Докпроф” по кожному виборчому округу. Ця система також вирішує декілька аспектів економічного, інформаційного та соціального характеру, які ґрунтуються на переході виконавчих органів від роботи з паперами до сучасних інформаційних приладів, підвищенні інформованості населення про діяльність депутатів міської ради, наданні мешканцям міста, які володіють комп'ютером, можливості взаємодії з депутатом.

Згідно із Законом України “Про адміністративні послуги” в Єдиній інформаційній системі Харківської міської ради та її виконавчих органів у місті Харкові створені Центри надання адміністративних послуг, які за принципом “єдиного вікна” забезпечують видачу, переоформлення, анулювання ліцензій, дозволів і документів дозвільного характеру, реєстрацію фактів, суб'єктів, прав, об'єктів, легалізацію актів (документів) тощо фізичним або юридичним особам. Зазначені Центри облаштовані сучасним телекомунікаційним обладнанням, що дозволяє через створення та функціонування веб-сторінок здійснювати прийом і консультування фізичних і юридичних осіб, висвітлювати порядок надання адміністративних послуг, надавати через засоби телекомунікацій інформацію, яка цікавить населення, підприємства та установи.

Для забезпечення системи управління якістю послуг з ліквідації аварійних ситуацій, що виникають у сфері житлово-комунального господарства, в Харкові впроваджена унікальна спеціалізована розробка автоматизована система диспетчерського контролю “Пульс”, яка не має аналогів в Україні. Функціонування диспетчерської служби “1562” з використанням спеціалізованого технологічного багатофункціонального комплексу дало можливість мешканцям міста звертатися з проблемними питаннями, отримувати інформаційні довідки та консультації. Інтеграція бази даних диспетчерської служби “1562” з електронними базами комунальними підприємствами міста дозволяє приймати управлінські рішення щодо вирішення проблемних питань у режимі реального часу, а інформаційний портал цієї служби – отримувати оборотний зв’язок мешканців щодо оцінки виконаних дій.

Активізації інформаційної діяльності, забезпеченню відкритості та прозорості сприяє ведення електронного документообігу Харківської міської ради та створення системи “Єдиний міський реєстр актів Харківської міської ради, міського голови та виконавчих органів”.

За рішенням 21 сесії Харківської міської ради “Про затвердження Програми інформатизації Харківської міської ради на 2013 – 2015 рр.” від 19.12.2012 р. сьогодні в місті розгорнуто високошвидкісні оптоволоконні канали зв’язку, побудовані та введені в експлуатацію сотні кілометрів локальних комп’ютерних мереж, цифрові моделі міської території. Це дозволяє перейти на одночасну роботу великій кількості користувачів і забезпечити відкритий діалог між владою, громадянами та бізнесом, створити соціально орієнтоване інформаційно-комунікаційне середовище, підвищити ефективність управління міським господарством.

При цьому суттєвою перешкодою підвищенню якості життя в місті Харкові за рахунок упровадження інформаційно-комунікаційних технологій є відсутність масової інтерактивної взаємодії громадян і організацій з Харківською міською радою при наданні послуг, а також відомча неузгодженість дій у сфері інформатизації між структурними підрозділами міської ради. Крім того, нерозв’язаними залишаються проблеми відсутності національної системи індикаторів (параметрів) оцінювання стану інформаційної системи регіонів, відсутність інтегрованої системи національних інформаційних ресурсів та інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, недостатність необхідних фінансових та матеріально-технічних ресурсів і ефективності їх використання.

Розв’язання цих та інших питань, які притаманні інформаційній сфері, потребує зусиль центральних і регіональних органів влади, органів місцевого самоврядування, громадськості та всіх учасників інформаційної діяльності щодо вдосконалення державної інформаційної політики.

Події, які відбуваються в суспільстві, дають підстави стверджувати про необхідність доопрацювання Концепції державної інформаційної політики, яка розглядалася Верховною Радою України в 2011 р.

Основними напрямками Концепції державної інформаційної політики повинні стати заходи, що спрямовані на:

- створення та постійне вдосконалення нормативно-правової бази відносин в інформаційній сфері;
- забезпечення громадян суспільно значущою інформацією й вдосконалення системи інформування населення;
- розвиток національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури;
- підвищення рівня інформаційної культури населення країни [2].

При цьому слід урахувати, що одним із важливих напрямів інформаційної політики є забезпечення доступності всім верстам населення до інформації у сфері соціального захисту. Особливо це є актуальним для органів місцевого самоврядування, які безпосередньо здійснюють реалізацію державних програм соціальної підтримки населення на місцевому рівні. Виступаючи основним суб'єктом надання послуг громадянам, органи місцевого самоврядування опосередковують відносини держави і територіальних громад, що відбуваються в соціально-економічному середовищі окремих територій, та забезпечують правові гарантії, що спрямовані на покращання якості життя, соціальну справедливість, а також відповідальність і прозорість за надання послуг, вивчення і урахування потреб й очікувань споживачів послуг [3].

Подальший розвиток інформаційної системи зумовлено необхідністю підготовки кожної людини працювати в інформаційному суспільстві. Цей напрямок потребує переорієнтації системи освіти для підвищення комп'ютерної грамотності населення, здобуття знань та умінь пенсіонерами, малозабезпеченими та іншими верстами населення, які через використання інформаційно-комунікаційних технологій зможуть своєчасно отримувати необхідну інформацію стосовно адміністративних послуг органів державної влади та місцевого самоврядування, закладів освіти, науки, культури, охорони здоров'я, соціального захисту населення тощо. Поряд з цим, інформованість населення про діяльність органів влади та їх посадових осіб забезпечить інформаційну взаємодію та участь громадськості в управлінні державою.

На підставі викладеного діходимо висновку, що державна інформаційна політика виступає одним із чинників підвищення результативності адміністративних та управлінських процесів, а також забезпечує контроль за діяльністю органів влади та органів місцевого самоврядування. Проблеми, що виникають під час реалізації державної інформаційної політики, зумовлюють необхідність застосування на місцевому рівні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволить налагодити взаємодію органів самоуправління з людиною, бізнесом, громадськими організаціями.

Подальший розвиток державної інформаційної політики потребує вивчення питання щодо впливу на її формування факторів внутрішнього та зовнішнього характеру.

Література:

1. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

2. *Дзюндзюк В. Б.* Інформаційна політика в Україні : опорний конспект лекцій / уклад. В. Б. Дзюндзюк, Л. В. Хашиєва. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2012. – 96 с.

3. *Таукешева Т. Д.* Підвищення державних соціальних стандартів та якості соціальних послуг на місцевому рівні: фінансовий аспект / Т. Д. Таукешева // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (Серія “Економічна”). – Х. : ХНУ, 2013. – № 1047. – С. 82–88.

Надійшла до редколегії 03.02.2014 р.

УДК 339.94 : 332.1 (477.87)

В. В. АЛМАШІЙ

**ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА
СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗАКАРПАТТЯ
(НА ПРИКЛАДІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ
МУКАЧІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ)**

Проведено аналіз транскордонного співробітництва, обґрунтовано методи та форми його розвитку з метою поглиблення та налагодження партнерських зв’язків, залучення інвестицій та розробки спільних проектів.

Ключові слова: транскордонне співробітництво; євроінтеграція; партнерська угода; інвестиції; проект; місцеве самоврядування.

The analysis of cross-border cooperation based methods and forms of development to enhance and establishing partnerships, investment and development of joint projects.

Key words: cross-border cooperation, European integration, partnership agreements, investment project, the local government.

Сучасні міжнародні відносини характеризуються інтенсивними інтеграційними процесами, серед яких важливу роль відіграє транскордонне співробітництво. Україна не залишилась осторонь цього процесу. Участь її прикордонних областей у транскордонному співробітництві вже має свою історію, а досвід і результати дають сьогодні всі підстави розглядати транскордонне співробітництво як явище в новітній історії України.